

ZBIRKA STANDARDOV V CENTRALNI TEHNIŠKI KNJIŽNICI

Dr. Matjaž Žaucer in Ida Juvan-Primožič, Centralna
tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani

UDK 083.74

Povzetek

V prispevku je prikazana specifika zbirke standardov v Centralni tehniški knjižnici (CTK). Opisani so izgradnja, upravljanje in uporaba zbirke. Obrazložene so vloga, perspektive in omejitve Oddelka za standarde v CTK.

UDC 083.74

Summary

Characteristics of the standards collection in Central Technological Library (CTK) are shown in the paper. Building, management and use of the collection are described. The role, perspective and limitations of the Standards Department in the CTK are explained.

1 Uvod

Zbirka standardov v CTK je stara okrog trideset let. Zgrajena je bila po sistematičnem pregledu potreb gospodarstva in nato dopolnjevana v skladu s povpraševanjem uporabnikov. Dobri dve desetletji je delovala praktično kot republiška standardoteka. Po osamosvojitvi je to vlogo izgubila, ko je bila tudi z njeno pomočjo dopolnjena zbirka standardov Urada Republike Slovenije za standardizacijo in meroslovje (USM). Danes ima z USM sklenjeno pogodbo o trgovskem zastopanju in deluje kot druga najboljšežnejša zbirka standardov v Sloveniji. Njene prednosti so razpoložljivost gradiva trinajst ur na dan ob delavnikih in še šest ur ob sobotah, prost pristop do standardov v prijetnem čitalniškem okolju, hiter servis s pogodbo dovoljenega kopiranja in nekatere redkejšje zbirke standardov, ki so dosegljive v Sloveniji le v CTK. Zaradi sklenjenih pogodb o distribuciji tujih standardov in zaradi novega Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah so se standardi v zadnjem času za standardoteke in slovenske kupce precej podražili. Zato se je število v čitalnico izposojenih standardov povečalo. Za standardoteko knjižnice pa pomeni podražitev standardov ob vsakoletno večjem številu novoizdanih standardov finančni problem. Zato je vse bolj aktualna dilema, ali naročiti kompletne zbirke ali delati izbor glede na verjetnost uporabe. Naslednja dilema je navzoča pri vseh današnjih knjižnicah: ali zbirke za verjetnega uporabnika ali hitra dobava standardov po naročilu za znanega uporabnika. Dilema standardotek je tudi, v kakšni obliki naročiti standarde: v obliki natisnjenih posameznih standardov, v obliki knjižnih izdaj s celimi zbirkami standardov, na CD-ROMih ali mikrofiših.

2 Značilnosti zbirk standardov

Nameni zbirk standardov so lahko različni. Nekatere so namenjene dokumentaciji proizvodnih postopkov, druge vpogledu uporabnikov, tretje kopiranju in distribuciji, četrte dokumentaciji izdajateljske dejavnosti organizacij za standardizacijo itd.

Standardi so večinoma javne listine (izjema so lahko npr. vojaški ali interni) in morajo biti dostopni javnosti. Še več, ker je zaželeno, da se čim več uporabljajo, morajo biti čim lažje dostopni čim širšemu krogu uporabnikov.

Značilno za knjižničarje in informatike, ki skrbijo za zbirke standardov in dajejo informacije o standardih in iz standardov, je, da potrebujejo bogato znanje o sami standardizaciji (o standardih in predpisih, o načinu sprejemanja standardov, o tem, v kakšni fazi sprejemanja so posamezni standardi, o organizacijah za standardizacijo itd.). Znati morajo več tujih jezikov, saj so dokumenti, ki se pri nas pogosto uporabljajo, napisani v nemščini, angleščini, srbohrvaščini in francoščini. Standardi zajemajo skoraj vsa področja

življenja, zato se posebno pri tematskih poizvedbah uporablja terminologija z vseh področij. Delavci standardotek morajo razumeti potrebe uporabnikov, zato morajo zelo dobro poznati uporabo standardov in njihov pomen za gospodarstvo in neprofitne dejavnosti.

Standard je dokument, ki navaja splošna in večkrat uporabna pravila, navodila ali značilnosti proizvodov, storitev ali z njimi povezanih procesov in proizvodnih postopkov in katerega upoštevanje ni obvezno¹. V literaturi se najde še več drugih podobnih definicij standardov².

Standarde izdajajo mednarodne, regionalne, nacionalne organizacije za standardizacijo, delovne in druge organizacije ter njihova združenja. Mednarodnih organizacij, ki izdajajo standarde, je okrog 30³. Več kot 90% vseh mednarodnih standardov pa izdaja organizaciji ISO (The International Organization for Standardization - za vsa področja razen elektrotehnike) in IEC (The International Electrotechnical Commission - za področje elektrotehnike). Regionalni organizaciji, ki sta za nas pomembni, sta CEN (Comité européen de normalisation) in CENELEC (Comité européen de normalisation élektrotechnique), ker izdajata evropske standarde.

Interne standarde sprejemajo za svoje potrebe delovne in druge organizacije. Interni standardi so lahko tudi internacionalni, če jih npr. sprejmejo multinacionalke za svoje družbe v več državah. Panožne standarde sprejemajo ponavadi združenja proizvajalcev sorodnih proizvodov ali ponudnikov podobnih storitev.

Slovenske standarde sprejema in izdaja Urad Republike Slovenije za standardizacijo in meroslovje. Po novem Zakonu o standardizaciji¹ so standardi neobvezni tehnični dokumenti. Njihova uporaba (in ne standard sam) postane obvezna le, če se nanje sklicuje tehnični predpis. Takšna ureditev je različna od prejšnje (jugoslovanske), ko so bili nekateri standardi razglašeni za obvezne in so na ta način prevzeli značaj pravnih predpisov. Slovenski standardi se izdajajo kot posebna publikacija USM. Slovenski standardi so in bodo predvsem prevzeti evropski, mednarodni in v izjemnih primerih tuji nacionalni standardi. V tehničnih odborih (USM/TC) je treba izbrati primerno metodo prevzemanja standardov (npr. s prevodom, z metodo platnice ali z metodo razglasitve). Primer slovenskega standarda, prevzetega z metodo razglasitve, je npr. SIST ISO 4, to je prevzeti mednarodni standard ISO 4 iz leta 1984 s prevedenim naslovom Dokumentacija - Pravila za krajšanje besed v naslovih in naslovov publikacij. Ker je ponavadi kovačeva kobilica bosa, je tudi pri označevanju slovenskih standardov prišlo v osamosvojitveni evforiji zadnjih let do zmede, saj smo jih označevali najprej s SLS (v nasprotju z ISO 3166 Kode za predstavljanje imen držav in drugih ozemelj), nato s SIS, tako kot Švedi, (ki so protestirali) in končno kot SIST.

Organizacij, ki izdajajo nacionalne, regionalne in mednarodne standarde, je več kot 400 in včasih je kar težko imeti pregled nad vsemi.

Večinoma so standardi izdani in natisnjeni na papirju v separatnih dokumentih, včasih v zbirkah v knjigah, nekateri pa le na elektronskih medijih. Natisnjeni dokumenti se pogosto kopirajo na mikrofilme, mikrofiše ali CD-ROMe.

Pomen standardov je povezan s pomenom standardov. Kako nam standardi lajšajo življenje, se pogosto niti ne zavedamo. Poglejmo le primer enega standarda za vsakodnevno uporabljan proizvod v knjižničarstvu, to je standard ISO 9660 za CD-ROM. Nastal je na osnovi formata High Sierra, ki so ga s konsenzom sprejeli industrijski eksperti večine proizvajalcev. Ker je bil ta format glede na začetek proizvodnje CD-ROMov sprejet dovolj zgodaj, je omogočil hitro naraščajočo proizvodnjo teh izdelkov, ki je kmalu presegla kritično maso. Cenen in široko uporaben CD-ROM se je uveljavil in osvojil svet. Mnogi opazovalci pripisujejo največjo zaslugo za uveljavitev CD-ROMov prav pravočasno dogovorjenemu standardu. Zato pa je sam standard glede na današnje stanje tehnike na tem področju nesodoben. CD-ROMov, ki ne bi bili v skladu s standardom, pa večina ne bi znala prebrati.

Področje bibliotekarstva je bilo⁴ in je⁵ kar dobro pokrito s standardi, nekaj pa jih pripravlja delovna skupina USM/TC INF/WG 46 (dokumentacija in informatika) pri USM.

Ponavadi standardi nastajajo po uveljavitvi proizvodov ali storitev na trgu in uvajajo določen red pri kakovosti, ponudbi, izbiri itd. Že nekaj časa pa se dogaja, da se na nekaterih področjih (npr. v elektronski industriji) standarde sprejme pred začetkom razvoja ali pred pojavom proizvodov na trgu.

Mednarodni standardi lahko pomembno prispevajo k izboljšanju učinkovitosti proizvodnje in olajšajo mednarodno trgovino, zato so tudi element Marakeškega sporazuma o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije (WTO - World Trade Organization) oziroma njenega aneksa Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini, ki ga je letos ratificirala tudi Slovenija.

Standardizacija postaja vse bolj obsežno in drago opravilo. Zato pokrivajo organizacije za standardizacijo del svojih stroškov s prodajo vse dražjih standardov. Po drugi strani pa narašča tudi število na novo izdanih standardov na leto, tako da postajajo kompletne zbirke standardov vse dražje.

Mnoge standardoteke hranijo le veljavne standarde, nekatere pa tudi osnutke standardov in razveljavljene standarde. Razveljavljeni se zelo redko uporabljajo, kadar pa bi se (npr. pri raznih sodnih postopkih za dogodke pred leti), je zelo pomembno, da so dostopni.

Naraščanje števila novoizdanih standardov pri dveh najpomembnejših zbirkah ISO in DIN (nemški nacionalni standardi) je prikazano v tabeli 1 (izpisano iz baze podatkov Perinorm).

Zanimiva je tudi starost še veljavnih standardov, ki je prikazana v tabeli 2. Najstarejši veljaven standard ISO (ISO/R 169) je bil izdan leta 1960, najstarejši veljaven standard DIN (DIN 1289) pa leta 1928. Vidimo lahko, da je razpolovna doba starosti, (to je tista doba, v kateri je bila izdana mlajša polovica še veljavnih standardov), za zbirko ISO skoraj osem let, za zbirko DIN pa devet let. Za standardoteke je to pomenilo, da so morale v zadnjih osmih oziroma devetih letih nabaviti na novo okrog 5000 standardov ISO in okrog 11.000 standardov DIN.

Tabela 1: Število izdanih standardov ISO in DIN v zadnjih desetih letih

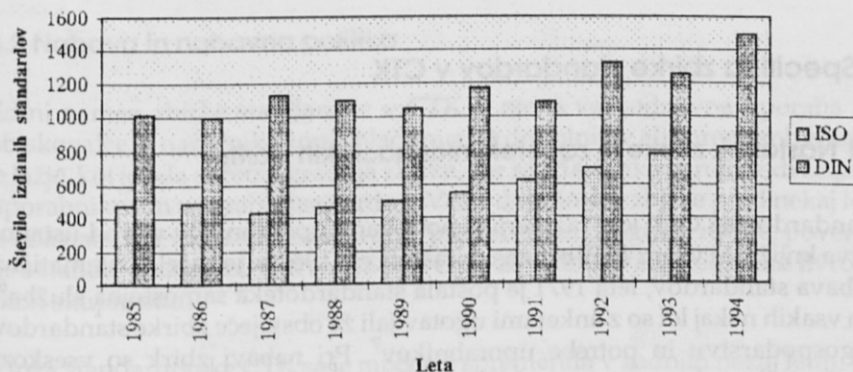
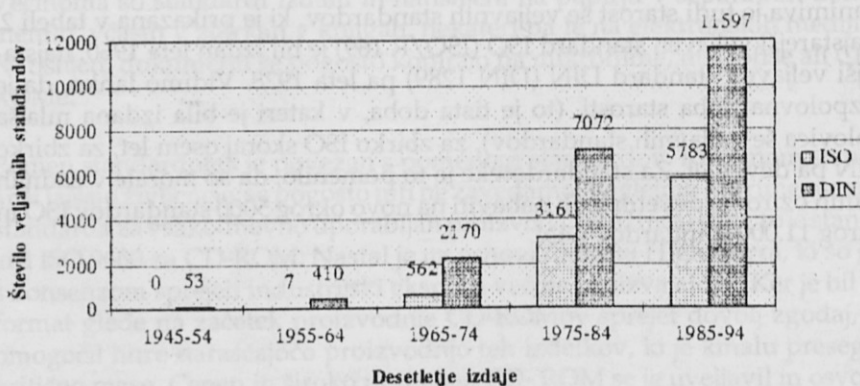

Tabela 2: Število veljavnih ISO in DIN standardov glede na desetletje izdaje

3 Specifika zbirke standardov v CTK

3.1 Nastanek zbirke in začetek informacijskih storitev

Standardoteka CTK je v razmerju s potrebami uporabnikov vse od ustanovitve knjižnice v letu 1949 organsko rasla. Leta 1967 se je začela sistematična nabava standardov, leta 1971 je postala standardoteka samostojna služba⁶. Na vsakih nekaj let so z anketami ugotavljali že obstoječe zbirke standardov v gospodarstvu in potrebe uporabnikov⁷. Pri nabavi zbirk so vseskozi upoštevali predvsem pomen zbirk za gospodarstvo in v zadnjem času tudi za neprofitne dejavnosti. Zelo pomembna je bila podpora izvoznemu gospodarstvu s tujimi standardi. Zbirke standardov so se dopolnjevale s predpisi in drugimi dokumenti, povezanimi s standardi^{8,9} v skladu s trenutnimi potrebami uporabnikov. Informacijske storitve o standardih in tehničnih predpisih so se dolgo izvajale klasično, razmah pa so doživele z uporabo podatkovnih zbirk. Za podporo informatiki se je sprva razmišljalo o izgradnji lastne podatkovne zbirke o standardih, vendar je bila za hiter razvoj bistvena odločitev o nakupu tuje zbirke, s čimer se prihrani mnogo dela, saj bi bilo za lastno zbirko potrebno obdelati okrog 60.000 dokumentov in jih nato sproti dopolnjevati in izločati. Leta 1989, torej še istega leta kot je v Evropi izšla, je bila nabavljena podatkovna zbirka Perinorm na CD-ROMu (med prvimi zbirkami na tem nosilcu v Sloveniji), ki je na stari celini najpogosteje uporabljena baza o standardih.

Oddelek za standarde CTK je ves čas močno promoviral svojo dejavnost. Izdajal je sezname novosti in biltene ter objavljajl članke in sezname novih standardov v dnevnem časopisju in strokovnih revijah. Raznim seminarjem in predavanjem o standardih in standardizaciji v izvedbi oddelka je prisostvovalo več kot tisoč strokovnjakov iz gospodarstva in neprofitnih dejavnosti¹⁰⁻¹².

Standardoteka CTK je imela tako pred osamosvojitvijo Slovenije drugo najbogatejšo zbirko standardov v Jugoslaviji, takoj za Zveznim zavodom za standardizacijo v Beogradu, ki je bil po zakonu zadolžen za izdajanje domačih in zbiranje tujih standardov. Zaradi velike geografske oddaljenosti od Beograda in dolgih dobavnih rokov za standarde iz Zveznega zavoda, je standardoteka CTK praktično delovala kot republiška standardoteka.

Po osamosvojitvi je bil v Sloveniji ustanovljen Urad RS za standardizacijo in meroslovje, ki je začel s kadri in gradivi standardoteke Iskre in ki bi skoraj prevzel tudi standardoteko CTK. Vendar je CTK to dejavnost ohranila in z USM sklenila pogodbo o zastopanju. USM je s pomočjo standardoteke CTK izpopolnil svojo zbirko standardov JUS, ki letos zadnje leto še množično veljajo.

3.2 Nabava in nabavna politika

Edini namen zbirke standardov v CTK je njena vsakodnevna uporaba za obiskovalce in naročnike kopij. Načrtovanje dopolnitev ali sprememb zbirke je lažje, kot je bila začetna gradnja zbirke, ker se zdaj lahko sproti sledi željam uporabnikov in uporabi standardov. Večja dopolnitev zbirke pred nekaj leti je bila nabava evropskih standardov, predpisov in druge literature, povezane s standardizacijo ob aktivnosti Slovenije za približevanje tedanjim Evropskim skupnostim.

Vloga standardoteke CTK se je močneje spremenila v zadnjih nekaj letih, ko je začel delovati USM kot nacionalna organizacija za standardizacijo in osnoval svojo nacionalno standardoteko. S tem je standardoteka CTK zgubila svojo večdesetletno vlogo republiške standardoteke.

Če je bilo pred leti smiselno, da je imela standardoteka CTK kompletne zbirke standardov, (tudi za redkeje uporabljana področja), je to danes ob kompletnih zbirkah USM manj potrebno. Nabava le najbolj frekventnega gradiva je predvsem ugodna glede na omejena finančna sredstva, pomeni pa dodatno delo pri ocenjevanju potreb uporabnikov, izbiranju gradiva in gradnji posebnega kataloga zalog ter več dela v medknjižnični dobavi dokumentov.

Nove standarde nabavlja knjižnica na več načinov. V dveh evropskih založniških oziroma distribucijskih hišah ima odprt depozit, kar ji omogoča

relativno hitro nabavo bolj ekskluzivnih dokumentov, medtem ko večje nacionalne zbirke izpopolnjuje s pomočjo USM. Po sklenjeni pogodbi ji USM odstopi izvode originalnih dokumentov zbirk ISO, IEC, EN in ETSI, ki jih v skladu s pogodbo prodaja in licenčnino odvaja.

3.3 Zbirke standardov v CTK

Zbirke standardov, ki so na voljo v standardoteki, so našteje v Tabelah 3 do 5.

Tabela 3: Nacionalne zbirke

Oznaka zbirke	Država	Št. veljavnih standardov	Število osnutkov	Popolnost zbirke (cca %)	Izdajatelj
ANSI	USA	2399		10	American National Standards Institute
BS	GB	13655	10361	5	British Standards Institution
DIN	DE	22381	9268	50	Deutsches Institut für Normung e.v.
JUS	YU	13199	1038	100	Savezni zavod za standardizacijo
OENORM	AT	6547	3101	10	Österreichisches Normungs Institut
SIST	SI	cca 400		100	Urad za standardizacijo in meroslovje

Tabela 4: Zbirke specializirane po panogah

Oznaka zbirke	Področje	Št. veljavnih standardov	Popolnost zbirke (cca v %)	Izdajatelj
AD	Tlačne posode	67	95	Arbeitsgemeinschaft Druckbehälter
ASME	Tlačne posode	616	50	American Society of Mechanical Engineers
ASTM	Metode testiranja	9679	100	American Society for Testing and Material
ATV	Odpadne vode	133	70	Ein Regelwerk der Abwassertechnischen Vereinigung e.v.
DVB	Beton	28	100	Deutscher Beton Verein
DVGW	Plin in voda	266	85	Deutscher Verein von Gas- und Wasserfachmännern e.v.
DVS	Varilstvo	404	85	Deutscher Verein für Schweisstechnik e.v.

TRA	Dvigala	44	100	Technische Regeln für Aufzüge
TRbF	Vnetljive tekočine	113	90	Technische Regeln für brennbare Flüssigkeiten
TRD	Parni kotli	76	90	Technische Regeln für Dampfkessel
TRG	Plini pod pritiskom	92	90	Technische Regeln Druckgase
VBG	Preprečitev nesreč	254	60	Sammlung der Einzel- Unfallverhütungsvorschriften
VDE	Elektrotehnika	634	90	Deutsche Elektrotechnische Kommission
VDI	Strojništvo	1438	95	Verein Deutscher Ingenieure
ZH	Varnost	754	20	Zentralstelle für Unfallverhütung und Arbeitsmedizin

Tabela 5: Mednarodne zbirke

Oznaka zbirke	Št.veljavnih standardov	Št.osnutkov	Popolnost zbirke (cca v %)	Izdajatelj
EN	3469	3207	20	Europäisches Komitee für Normung
ETSI	513	14	100	Europäisches Institut für Telekommunikationsnormen
IEC	3487	490	100	Internationale Elektrotechnische Kommission
ISO	9745	2624	100	International Organization for Standardization

Poleg zbirk standardov ima knjižnica še nekaj zbirk pravilnikov, predpisov in smernic. Na voljo je še drugo gradivo, ki področje dopolnjuje ali je potrebno za urejanje zbirk in dajanje informacij. To so tiskani katalogi standardov in bibliografske podatkovne zbirke (tudi za nekatere zbirke standardov, ki jih knjižnica nima), revije o standardizaciji, tezavri, mednarodna klasifikacije za standarde, pregledi organizacij za standardizacijo s podatki o tehničnih komitejih, priročniki za primerjavo standardov itd.

3.4 Upravljanje zbirke

Vse zbirke standardov v tiskani obliki in drugo tiskano gradivo so obiskovalcem na voljo v prostem pristopu. Standardi so na policah zloženi v fasciklih po zbirkah, ki se med seboj ločijo po barvah in znotraj zbirk po rastočih številkah. To je preizkušen način, kako se določen standard najhitreje najde. Del standardov in katalogov je na elektronskih medijih, na

CD-ROMih in disketah. Ti so na voljo obiskovalcem v pisarni standardoteke ali v prostem pristopu ob pomoči osebja CTK.

Bibliografske podatkovne zbirke o standardih se uporabljajo tudi za urejanje standardov. S pomočjo enkrat mesečno pridobljenih podatkov o veljavnosti standardov se izločijo iz vseh zbirk standardi, ki ne veljajo več in se nadomestijo z novimi, če jih knjižnica že ima. Drugače ostane v fasciklu listek s podatki, kaj se je s standardom zgodilo in kaj ga nadomešča, če nadomestilo sploh ima.

3.5 Uporaba zbirke in storitve

Prost pristop do zbirke standardov in bibliografskih podatkovnih zbirk, ki ga lahko standardoteka ponudi svojim obiskovalcem na približno 250 m², je zelo zaželen še posebej zato, ker se standardov ne kopira več brez plačevanja licenčnine. Gradivo je na voljo obiskovalcem in uporabnikom od osme ure zjutraj do devete ure zvečer. V tem času lahko obiskovalci standardoteke gradivo pregledajo in preštudirajo, lahko pa ga tudi naročijo. Izbrano gradivo se jim dostavi po pošti.

Obiskovalci standardotek navadno ne vedo za oznake standardov, ki jih zanimajo, zato se storitve ponavadi začenejo s tematsko poizvedbo. V evropski podatkovni zbirki Perinorm so bibliografski in drugi podatki o standardih oz. tehničnih predpisih iz devetih držav, Nemčije, Anglije, Francije, Nizozemske, Belgije, Švice, Avstrije, Češke in Turčije, mednarodnih ISO in IEC ter evropskih EN. V ameriški podatkovni zbirki Standards Infodisc so podatki o približno 70-ih različnih ameriških zbirkah standardov, o kanadskih, avstralskih, japonskih in še nekaterih važnejših evropskih, mednarodnih, britanskih, francoskih, nemških, švedskih in norveških.

Ti dve bazi imata funkcijo kataloga za pregled nad standardi in za urejanje zbirke, poleg tega pa omogočata retrospektivne tematske poizvedbe. Pogosti obiskovalci so študentje, diplomanti in podiplomci. Običajno si izberejo eno ali več področij in želijo vedeti, kateri standardi veljajo na izbranih področjih. Za uporabnike iz industrije je problem ponavadi širši. Običajno sodelujejo s tujimi partnerji in želijo vedeti, kateri standardi z njihovega področja obstajajo prav v tisti državi, s katero poslujejo. Vse več je povpraševanja po SDI informacijah, ker želi biti vse več podjetij mesečno na tekočem o spremembah standardov z njihovega delovnega področja.

Še nekaj besed o podatkovni zbirki s celotnimi besedili ASTM standardov posnetih z rastrskim skeniranjem na CD-ROMe. Ta je na vpogled v pisarni standardoteke od osmih zjutaj do treh popoldne vsak delavnik. Dokumente lahko iz baze tiskamo za čitalniško uporabo in za nadomestitev deloma

zgubljenih ali poškodovanih originalnih standardov. Izpisov, ki bi veljali kot original, ni dovoljeno prodajati.

Kadar stranka ugotovi, da potrebuje original, bodisi za pogovor s tujim partnerjem bodisi za podpis pogodbe, ga vedno lahko naroči v knjižnici. Knjižnica izvaja nakupe standardov za uporabnike v oddelku medknjižnične izposoje. V tem primeru je standard nekoliko dražji in je treba nanj tudi nekoliko počakati.

Standardoteka nudi svojim uporabnikom tudi drobne informacije. Vse informacije, ki informatikom ne vzamejo preveč časa in se jih da posredovati po telefonu, npr. o veljavnosti standardov, so brezplačne.

Standardoteka je v prvem polletju leta 1995 prejela okrog 2000 naročil za standarde ali tematske informacije. Posredovala je okrog 8000 standardov, okrog 200 tematskih poizvedb in mesečne informacije na okrog 100 SDI profilov. Pri tem niso vštete izposoja standardov v prosti pristop, ki je knjižnica ne beleži, in krajše poizvedbe oziroma drobne informacije, ki jih je dnevno več kot trideset.

Za demonstracije podatkovnih zbirk in za učenje uporabnikov, predvsem študentov, gre nekaj delovnih dni na mesec.

3.6 Trendi razvoja in perspektive Oddelka za standarde CTK

Trg za konvencionalne proizvode standardizacij, to je za posamezne standarde, zbirke standardov na papirju, mikrofiših ali z rastrskim skeniranjem posnetih na CD-ROMih, je precej statičen s stopnjo naraščanja manj kot 5% letno⁽¹³⁾. Faktorji, ki vplivajo na to rast, so celotno število na novo izdanih standardov, razmah standardizacije na novih področjih, sklicevanje na standarde v predpisih in zavest o pomenu standardov in obseg njihove uporabe. Glavni trg teh proizvodov so standardoteke knjižnic in oddelkov za standardizacijo v organizacijah. Povsod po svetu se je v zadnjih letih število oddelkov za standardizacijo pri organizacijah zmanjšalo iz ekonomskih razlogov, zaradi združevanj, reorganizacij itd., zato je vloga standardotek v javnih knjižnicah narasla. Podatkovne zbirke pravih celotnih besedil, kjer lahko poiščemo vsako besedo v besedilu, so precej bolj uporabne kot podatkovne zbirke z rastrskim skeniranjem posnetih tekstov s papirnih originalov na CD-ROMe. Kljub temu so slednje lažje pristopne in lažje za preiskovanje kot mikrofiši in zato pomenijo pomemben korak v razvoju tehnike zapisov standardov.

Bistven napredek pa bo, ko bodo standardi množično dosegljivi v informacijskih mrežah. Porast ponudbe standardov v mrežah ne poteka zelo hitro,

zato menimo, da bo vloga standardoteke v CTK v srednjeročnem obdobju približno nespremenjena.

Da bi čim popolnejše ustregli uporabnikom glede njihovih želja, želimo nabaviti še nekaj zbirk standardov v papirni obliki ali na CD-ROMih in povečati promocijo standardoteke.

4 Zaključek

Struktura uporabnikov standardov v CTK (približno polovica študentov) in njihovo število kažeta na potrebnost standardoteke v CTK. Iz odzivov uporabnikov ocenjujemo, da so izbor in ponudba zbirke standardov in kakovost storitev v Oddelku za standarde CTK na primerni ravni.

5 Literatura

Zakon o standardizaciji, Uradni list Rep. Slovenije (1995)1,37-40

ISO/IEC Guide 2:1991. General terms and their definitions concerning standardization and related activities. ISO, sixth ed., Geneve, 1991

KWIC index of international standards, ISO/IEC, Geneve, 1991

Stančin-Rošić D., Standardizacija na področju bibliotekarstva, dokumentacije i informatike, Vjesnik bibliotekara Hrvatske 26(1982)1/4,31-44

Likar-Bajželj M., ISO standardi za poročje bibliotekarstva, dokumentalistike in informatike, Knjižničarske novice 3(1993)3,10-15

Leske Z., Standardoteka v Centralni tehniški knjižnici v Ljubljani med pričakovanji uporabnikov in dejanskimi možnostmi, Nova proizvodnja, Ljubljana, 30(1979)1/6,177-180

Leske Z., Izhodišča pri nabavi gradiva in oblikovanju drugih nalog Standardoteke Centralne tehniške knjižnice Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, Centralna tehniška knjižnica Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani. 40 let dela za univerzo in gospodarstvo: 1949-1989. Ljubljana, CTK, 1989,179-183

Mitrović M., Prispevek Centralne tehniške knjižnice Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani k informiranju o "Evropi 92", Centralna tehniška knjižnica Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani. 40 let dela za univerzo in gospodarstvo: 1949-1989. Ljubljana, CTK, 1989,185-188

Žaucer M., Vloga Centralne tehniške knjižnice v informacijsko dokumentacijskem sistemu za Evropske skupnosti, Centralna tehniška knjižnica

Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani. 40 let dela za univerzo in gospodarstvo: 1949-1989. Ljubljana, CTK, 1989,257-262

Žaucer M., Standardi in informacijski sistem za standarde (Gradivo za seminar), ZSITS, Ljubljana, 1991

Tominc B., Žaucer M., Slovenska standardizacija ter informacije o standardih in tehničnih predpisih (Gradivo za seminar), ZSITS, Ljubljana 1993

Žaucer M., Poročilo o seminarjih "Standardi in informacijski sistem o standardih", Strojniški vestnik, Ljubljana, 37(1991)4/6, ZSITS 5-6

Toth R., Technical and business factors affecting electronic distribution of standards. Prepared for IEC and ISO, R. B. Toth Assoc., Alexandria, 1993

UDC 050.007.502

Povzetek

Prispevek govori o serijskih publikacijah v Centralni tehniški knjižnici Univerze v Ljubljani. Poda zgodovinski pregled avtomatizacije izdajave, sedanjih stanj avtomatizacije v skladu s zahtevami in težnjami po izboljšanje delovnih postopkov ter nakazuje tekuče aktivne glede na navedeno.

UDC 050.007.502

Summary

The article deals with serials in the Central Technological Library of the University of Ljubljana. It gives a brief history of first attempts of serials automation, the present achievements and handicaps of handling serials and describes some ongoing processes. It indicates some possible future solutions.